

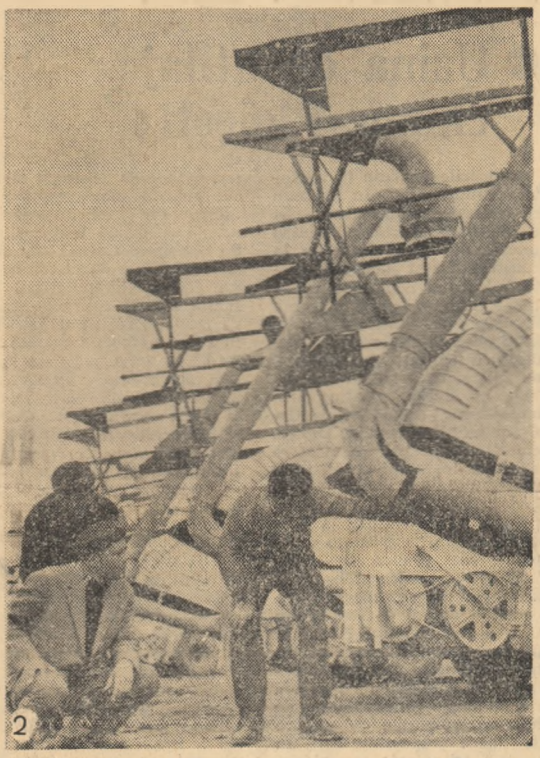
Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LUCRĂRILE AGRICOLE —

ÎN TIMPUL OPTIM!

Scînteia tineretului

Organ Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Anul XX, Seria II, nr. 4683 6 PAGINI — 30 BANI Marți 9 iunie 1964

1. Griul gospodăriei agricole colective din comuna Putineiu, raionul Turnu Măgurele, plovit la timp, se dezvoltă bine pe toate cele 1300 de hectare. Ca de obicei, tânărul inginer agronom Aurel Narghineac, însoțit de brigadier, controlează starea de vegetație a culturii.

2. La tabăra de câmp a brigăzii de tractoare, inginerul ia parte la o revizie a combinelor care au fost pregătite pentru strîngerea recoltei.

3. Impreună cu brigadierul a ajuns la sola semănată cu floarea soarelui, unde mecanizatorii efectuează cea de-a doua prașilă mecanică.

Fotoreportaj de:
N. SCARLET

Război automat de țesut

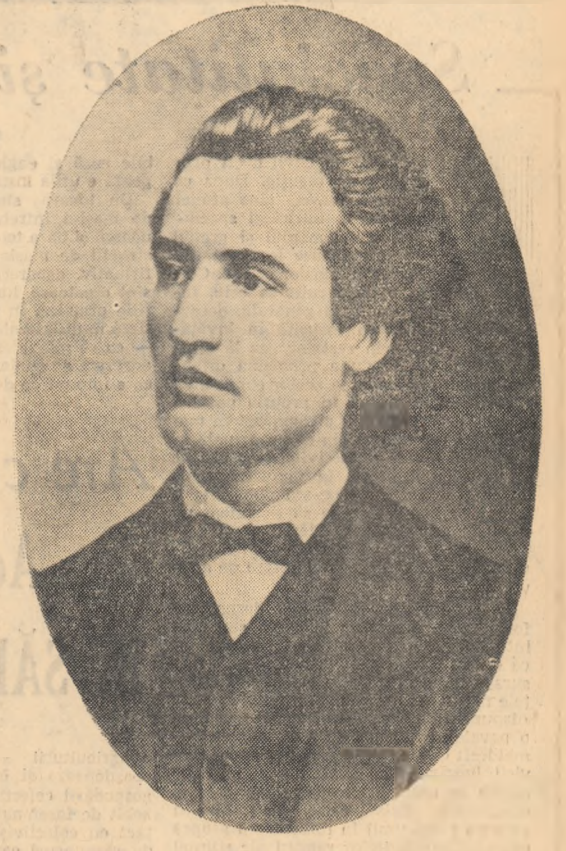
Războiul automat de țesut bumbac tip A este unul din noile produse realizate de constructorii de mașini de la Uzinele „Unirea” din Cluj. El face parte din utilajele moderne de țesut cu suveică care realizează o viteză de 240 băți pe minut și o eficiență economică asemănătoare celor mai reușite produse similare din străinătate.

Noul tip de război este complet automat. Alimentarea suveicii cu canete pline și schimbarea acestora se realizează continuu. La ruperea firelor de urzeală, un dispozitiv special oprește mașina. Sistemul modern de acționare elimină inerțiile mari ale pieselor în mișcare, la oprire și pornire.

(Agerpres)

CITIȚI
ÎN PAG.
3-4
OMAGIU
LUCEAFĂRULUI

CU PRILEJUL ÎMPLINIRII A 75 DE ANI DE LA MOARTEA LUI MIHAIL EMINESCU, ZIARUL NOSTRU PUBLICĂ DOUĂ PAGINI DECIMATE LUCEAFĂRULUI POEZIEI ROMINEȘTI.

Cositul lucernei, trifoiului și al fînețelor de luncă

În toate regiunile continuă intens în aceste zile cositul lucernei, trifoiului și al fînețelor de luncă. Lucerna și trifoiul au fost cosite de pe mai mult de 150 000 ha, ceea ce reprezintă circa 40 la sută din suprafața cultivată cu aceste valoroase plante furajere.

La lucernă, gospodăria colectivă din comuna Movilița, regiunea București, a obținut 26 000 kg masă-verde la ha de pe cele 30 ha irigate. Producții bune de la culturile irigate de lucernă, care anul acesta totalizează o suprafață de peste 7 000 ha, obțin și alte gospodării colective din regiune.

În majoritatea regiunilor a început realizarea furajelor verzi, realizindu-se pînă în prezent peste 71 000 tone.

(Agerpres)

Prașilele la porumb

Pe ogoarele regiunii București se desfășoară din plin lucrările de întreținere a culturilor prășitoare. Organizind mai bine munca și folosind intens mijloacele mecanizate, gospodăriile de stat au efectuat prașila a doua la porumb pe aproape 80 la sută din suprafața cultivată, iar gospodăriile colective pe 75 la sută. Această lucrare a fost terminată în gospodăriile de stat din trusturile Slobozia și Urziceni și în gospodăriile colective din raionul Fetești.

În numeroase gospodării de stat și colective din regiune se face acum prașila a treia la porumb.

CRONICA ACTUALITĂȚII Noutăți de la Mamaia

O convorbire cu directorul stațiunii Mamaia, Constantin Căzacu, urmată de o scurtă vizită prin această parte a litoralului Mării Negre, relevă numeroase noutăți interesante. Cei peste 4 000 de turiști din Anglia, Austria, Franța, Italia, Iugoslavia, R. D. Germană, K.F. Germană și din alte țări, care se află aici încă din primele zile ale acestei luni, și primii oaspeți din anul acesta ai litoralului, veniți din diferite regiuni ale țării, se bucură de un timp frumos.

Grija pentru buna deservire a celor aflați în stațiune se împlinește cu pregătirea ce se face pentru primirea zecilor de mii de turiști străini a căror sosire a fost anunțată pentru următoarele săptămîni. Cele aproape 40 de restaurante unde turiștii din cele mai diferite țări pot găsi, după gusturi și preferințe, mîncăruri preparate ca la ei acasă, se completează cu încă unul, unde se vor servi numai specialități ale bucătăriei românești. În nordul stațiunii se ridică un mic oraș de corturi viu colorate și vîltoare, pentru 2 000 de persoane. Turiștii vor avea aici la dispoziție un restaurant cu autoservire. Se lucrează la finisarea barului de noapte, o nouă construcție originală care se integrează armonios în stilul arhitectonic al stațiunii. Numărul mare de turiști care vin cu automobilele proprii a determinat construirea unui nou drum, a cărui amenajare se apropie de sfîrșit, prin care șoseaua națională este legată direct de Mamaia, fără a se mai trece prin Constanța.

La toate aceste date care reflectă preocuparea gazdelor pentru condiții cât mai bune pentru turiști: aproape 5 milioane lei investiiți pentru înlocuirea unor părți ale mobilei și lenjeriei în hotelurile de la Mamaia, 500 000 de lei cheltuiți pentru plantarea unui mare număr de pomi care împreună cu milioanele de flori sădite recent vor crea în stațiune o vegetație bogată. O mare atenție s-a acordat distracțiilor. Se lansează noi vaporași și iole pentru agrement pe lacul Sînt-ghiol, se amenajează un parc distractiv, noi terenuri sportive.

(Agerpres)

Spectacol consacrat comemorării lui Mihail Eminescu

Luni seara, la Teatrul de Operă și Balet al R. P. Romînie a avut loc un spectacol consacrat comemorării a 75 de ani de la moartea lui Mihail Eminescu.

Au asistat tovarășii: Gheorghe Gheorghiu-Dej, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraș, Nicolae Ceaușescu, Alexandru Drăghici, Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Moghioros, Alexandru Birlădeanu, Dumitru Coliu, Leonte Răutu, Leonțiu Sălăjan, Ștefan Voitec, Mihai Dălea, membri ai C.C. al P.M.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători ai unor instituții centrale și organizații obștești, academicieni, scriitori și alți oameni de artă și cultură, numeroși oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile bucureștene.

Au fost prezenți șefii unor misiuni diplomatice acreditați în R. P. Romînie și alți membri ai corpului diplomatic.

Au participat numeroase personalități culturale de peste hotare invitate la manifestările prilejuite de zilele M. Eminescu.

Spectacolul a cuprins dramatizarea poemului „Luceafărul” pe fondul muzical al poemului simfonic cu același nume de Pascal Bentoiu. Au interpretat actorii Gheorghe Carabin, Magda Popovici, Alexandru Repan, Sorin Gabor și Val Săndulescu.

Baritonul Nicolae Herlea, soprana Magda Ianculescu, și basul Nicolae Florea au cântat melodii inspirate din lirica eminesciană. Actori Irina Kăchișanu-Șirănu, Ludovic Antal, Simona Bîndoc, Octavian Cotescu și Gheorghe Cozorici au recitat versuri. Programul a cuprins un fragment din baletul „Călin” de Alfred Mendelssohn, soliști Magdalena Popa și Amato Checulescu. Corul Radioteleviziunii, dirijat de Carol Litvin, soliștii Marcel Trandafirescu a interpretat cu o înaltă măiestrie cîntece pe versuri de Mihail Eminescu, și-a dat concursul orchestra Teatrului de Operă și Balet, dirijată de Nicolae Alexandru.

Regia spectacolului aparține lui Mihai Zirra, Eugen Groșpanu și Cristian Munteanu, scenografia lui Roland Laub, George Florescu și Elisabeta Benedec.

Spectacolul s-a bucurat de un deosebit succes, interpretii fiind îndelung aplaudați de public.

Artiștilor le-au fost oferite flori din partea președintelui Consiliului de Stat al R. P. Romînie, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

(Agerpres)

PREDOMINANTE — NOTELE BUNE

Clujul universitar trăiește în aceste zile obișnuita tensiune a examenelor, consemnându-se frecvent rezultate bune în oglinda sesiunii pe care am înfîlțit-o peste 104, pe unde am trecut, în holul fiecărei facultăți. Ea ne-a făcut cunoștință cu anul IV al Facultății de științe naturale, un an frumos. Grupa 326, secția biologie-geografie, din acest an ocupă un loc de cinste. Toți cei 20 de studenți ai grupului au obținut la examenul de horticultură note între 7 și 10. La loc de cinste se află și anul III al Facultății de științe economice, secția evidentă contabilă. La examenul de istoria doctrinei economice majoritatea studenților au primit note bune și foarte bune. Am recunoscut printre acestea pe Gavril Ilea, Emilia Covaci, Mircea Crisan, Gheorghe Vișovan, „Oglinda” ne-a întovărășit și la Institutul politehnic. Aici ne-a „învițat” să citim notele frumoase primite de studenții grupului 221, anul II, mecanică. La examenul de „toleranțe” susținut recent media generală a acestei grupe este 9. La medicina veterinară ne-au „zîmbit” din „oglină” numele lui Cornel Creanză, Alexandru Cosma, Nicolae Damian, care au luat pînă acum numai 9 și 10. Grupa lor s-a angajat ca rezultatul acestei

LA EXAMENE

sesiuni să-l confirme, continuându-l, pe cel din anul trecut, cînd s-a situat pe locul I în cadrul celorlalte grupe din an.

Peste tot, rezultate bune.

Ne-am adresat tovarășului LIVIU MANDUC, docanul Facultății de mecanică, rugîndu-l să ne relateze cîteva impresii asupra desfășurării primelor examene.

— Fiește, e prematur pentru a desprinde concluzii. Asupra pregătirii studenților își spun, deocamdată, cuvîntul profesorii înscriind în cartelele lor cele mai concludente aprecieri: notele.

Iată cîteva exemple: la grupa 332 din anul III, secția electromecanică, 14 din cei 20 de studenți au obținut la examenul de mașini hidraulice note de 7, 8, 9 și 10. Din cei 25 de studenți din anul IV electromecanică, 24 au fost notați la examenul de organizarea și planificarea întreprinderilor, cu note de la 7 în sus; șapte dintre aceștia au luat nota 10.

ION ANDREIȚĂ
ION RUS

(Continuare în pag. a V-a)

VEȘTI DIN INDUSTRIE

● Laminoriștii au încheiat primele cinci luni ale acestui an cu un plus față de prevederi de peste 20 000 tone de laminat finit pline și țevi din oțel. Sporurile de producție s-au realizat îndeosebi pe seama îmbunătățirii indicilor de utilizare a agregatelor și a generalizării metodelor înaintate și experiențelor frunțoase în producție.

Frunțași în întrecerea socialistă pentru cit mai multe și mai bune produse siderurgice sînt laminoriștii de la combinatul siderurgic Hunedoara și Reșița, uzinele „Industria sîrmei” din Cimpia Turzii și „Oțelul Roșu”.

● Colectivele de muncitori din regiunea industrială din regiunea Cluj au realizat pînă acum economii peste plan în valoare de circa 15 milioane lei.

Noi apartamente date în folosință

PLOIEȘTI (de la corespondentul nostru)

Grupul de sanțier nr. 1 din cadrul Trustului regional de construcții nr. 1 Ploiești și-a îndeplinit și-a depășit în primele 5 luni ale anului sarcinile de producție. Astfel, în lunile aprilie și mai, constructorii au muncit cu însoțire pentru pregătirea predării a încă 418 apartamente în ansamblurile Ploiești nord și Ploiești sud. Realizarea înainte de termen a planului de producție, creșterea productivității muncii pe cele 5 luni cu 4 la sută, folosirea mijloacelor moderne de construcție au condus la predarea cu 30 de zile înainte de termen a 40 de apartamente. Totodată au fost create condițiile pentru ca 250 apartamente să fie date în folosință cu 10 zile mai de vreme decît termenul planificat, iar alte 120 în termenul legal stabilit.

Flori pentru tovarășa Invățătoare
Foto: AGERPRES

La fiecare sondă — producție sporită de țitei

Principala preocupare a petroliștilor — obținerea unei producții sporite de țitei de la fiecare sondă aflată în producție — este organic legată de sesizarea la timp a opririlor, de grija și competența oamenilor de a preveni și remedia operativ defecțiunile, pentru repunerea în lucru a fiecărei sonde mai devreme. Paralel cu aceasta, în atenția noastră se află reducerea pierderilor de țitei, folosirea deplină a capacității mașinilor și a agregatelor de extracție.

Aceștia sînt principalele condiții de care depinde îndeplinirea angajamentelor noastre. De aceea, conducerea schele — îndrumată de comitetul de partid — a pus un mare accent pe îmbogățirea cunoștințelor profesionale ale tuturor muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor noștri. Majoritatea dintre aceștia o formează tineretul. Comitetul U.T.M. și-a concentrat întreaga activitate de pînă acum pentru sprijinirea ridicării calificării tinerilor, completînd măsurile luate de conducere prin acțiuni specifice.

Concursurile „Cine știe me-

serie, cîștigă” au alternat cu simpoziioane, cu largi acțiuni de difuzare a cărții tehnice în rîndul tinerilor, cu dezbaterile din cadrul „Tribunei sonderului”. Prin caracterul lor practic, legat direct de problemele „la zi” ale schelei, expunerile la „Tribuna sonderului” s-au dovedit cele mai îndrăgite de tineri.

În ultimul timp au fost dezbătute temele: „Regimul tehnologic — mijloc de reducere a declinului și a creșterii productivității muncii”, „Automatizarea în tehnica modernă a extracției petrolului”, „Stabilirea și folosirea optimă

a factorului de putere la parcul de sonde”. Aș vrea să mă refer la eficacitatea lor, la faptul că din ce în ce mai mulți tineri caută răspunsurile la numeroase probleme ale producției în filele lucrărilor de specialitate.

Stația noastră de automatizare — concepută și construită în întregime în țară, la care au fost acordate pînă acum o bună parte din instalațiile electrice ale sonderelor, serveste la depistarea defecțiunilor. Ea asigură controlul fiecărei sonde de acordate din 10 în 10 minute în loc de două ore cît era nevoie înainte. În plus, față de sistemul anterior, prin care operatorul înțelegea defecțiunea doar din scăderea debitului sondei, acum se determină cu precizie și rupele de țite ori griparea pistoanelor etc.

Unul dintre cei care deservesc stația este și tânărul Gheorghe Militaru. El a depistat și a semnalat telefonic brigăzilor de intervenție zeci de cazuri. Fiecare sondă a fost pusă astfel în producție, în medie, cu două ore mai devreme. În munca sa, Gheorghe Militaru a dovedit o înaltă conștiință. Electrogramele și dinamograamele, care apar pe ecranul stației, nu pot stabili, luate în parte, cu precizie natura fiecărei defecțiuni. Se poate spune ușor „la sonda cutare s-a ivit o defecțiune”, dar Militaru studiază mai înfîiț indiciațiile tuturor aparatelor, le compară cu altele și stabilește precis diagnosticul”. Comunistul Gheorghe Militaru a devenit unul dintre cei mai apreciați petroliști din Boldești datorită nivelului său înalt de calificare. Și dacă a ajuns pe o treaptă așa de înaltă, aceasta se datorește și faptului că studiază poate cel mai mult.

GHEORGHE PUȘCAȘU
secretarul comitetului U.T.M.
— Schela petrolieră Boldești

(Continuare în pag. a V-a)

Acțiuni de muncă patriotică

GALAȚI (de la corespondentul nostru)

Tineretul din regiunea Galați mobilizat de organizațiile U.T.M. participă activ la acțiunile patriotice inițiate în vederea înfrumusețării și mai bune gospodăririi a orașelor și satelor regiunii. Bunăoară, de la începutul anului și pînă în prezent tinerii din regiune au colectat și expediat spre oțelăriile patriei mai bine de 3 500 tone metale vechi, au împădurit suprafața de 338 ha, au plantat peste 160 000 pomi fructiferi și ornamentali,

Specialitate și cultură generală

Specialist nu devii decât prin muncă de creație. După ce ai creat ceva, abia atunci poți să te întorci la specialitate, iar domeniul și gradul de specializare le arată valoarea lucrărilor create. Cultura pe care o dă facultatea este, într-un fel, tot o cultură generală, deosebită însă de aceea însoțită în învățământul mediu prin restringerea la anumite ramuri. Se pune problema orientării exacte în alegerea acelor cunoștințe, care ne vor ajuta în propria noastră muncă de creație. Cu cât cunoaștem mai mult din trecut și din etapa actuală în domeniul nostru de activitate, cu atât ne orientăm mai precis în munca noastră de creație. După ce ne-am îndoit o orientare justă, trebuie să depunem un efort susținut pentru țineră noastră la curent cu noile cercuri ale științei, tehnicii și artei, în domeniul nostru de activitate.

În legătură cu întrebarea despre informare — direct de la sursă sau prin intermediul rezumatelor — eu consider că dacă în artă trebuie exclusiv la sursă, în materie de informație în științele naturii și în tehnică, nu întotdeauna dispunem de timpul necesar și nici nu e o nevoie stringentă de a ne adresa numai direct originalului. Alci pot aduce servicii lucrările de informare din publicațiile de specialitate apărute în țară și străinătate. Există astfel de publicații care ne ajută mult în informarea asupra dezvoltării diferitelor ramuri ale științei contemporane. Cite cunoaște limbi străine, își poate alege cele mai bune tratate, monografii, reviste de informare.

Absolventul unei facultăți din țara noastră, care stăruie în munca de creație științifică, tehnică sau artistică. El este necesar cel puțin două limbi străine spre a putea să informeze în propriul domeniu de activitate. În biologie cele mai multe lucrări apar în lim-

Are cuvîntul Acad. N. SĂLĂGEAN

a agriculturii socialiste. El orientează, coordonează și îndrumă munca întregii gospodării colective, rîului său este deosebit de însemnat. Venind zilnic în contact cu colectivul, e necesar să poată da răspunsuri competente la întrebările lor. Trebuie să cunoască fiecare lucrare în parte precum și bazele teoretice legate de cultura plantelor și de creșterea animalelor. Dar inginerul agronom nu este numai un specialist. El este unul dintre intelectualii de bază ai satului socialist, căruia i se cere să aducă un mare aport la opera de ridicare a nivelului cultural al maselor de colectivități.

În genere toate cunoștințele sînt folo-

sitoare, dar nu toate în aceeași măsură. După Spencer cele mai utile cunoștințe sînt cele de igienă, deoarece ne ajută la apărarea sănătății. Astfel de cunoștințe nu sînt însă suficiente, căci în munca de creație apar greutățile intrinsece legate de specificul acestei munci. Unui viitor specialist îi sînt utile toate acele cunoștințe care îl vor ajuta în propria sa muncă creatoare. Dacă e vorba de a numită lucrare științifică, sînt deosebit de folositoare toate cunoștințele în legătură cu lucrările efectuate din trecut și cel mai îndepărtat pînă în prezent, asupra a ceea ce știm, alții în țara noastră, cit și în toate celelalte țări. Efectuarea istoricului, amănunțit al problemei cercetate ne arată greutățile care au stat în calea diferitelor cercetători, modul în care au învins aceste greutăți, măsura în care diferitele constatări au fost verificate și pot fi considerate ca definitive, sau mai merită a depune efort pentru lămurirea lor. Ne arată ipotezele elaborate asupra ceea ce încă a rămas nălmurid, din care deducem noi direcții de cercetare. Adeseori se găsesc interpretări greșite, care, de asemenea, ne dau noi îndrumări în muncă. Din experiența vastă a cercetătorilor efectuate în trecut, ne putem alege materialul de cercetare cel mai adecvat precum și metoda de cercetare cea mai sigură. Niciodată nu trebuie să pierdem din vedere scopul cercetărilor noastre. Cu cât acesta e mai înalt, cu atât puterea sa mobilizatoare e mai mare. În general, cînd rezultatul cercetării servește direct la ridicarea nivelului de trai al poporului nostru și în genere al oamenilor, simțim o încurajare în munca noastră. Dar și cercetări, ale căror rezultate nu au o aplicație practică directă, nu trebuie neglijate, ele putînd servi prin contribuția de ordin teoretic la lămurirea practicii, sau își vor găsi o aplicație practică într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat.

Centrul de documentare științifică al Academiei R. P. R.

Potrivit unei hotărîri adoptată într-o recentă sesiune a Academiei R. P. Romine, a fost înființat Centrul de documentare științifică al Academiei, care își propune să pună la dispoziția cadrelor de specialitate o documentare amplă și sistematică, la un înalt nivel științific. Activitatea centrului se axează pe sarcinile actuale de cercetare ce revin institutelor Academiei, institutelor departamentale cu caracter științific și institutelor de învățămînt superior, contribuind, totodată, la coordonarea muncii de documentare științifică din țara noastră. În acest scop, centrul elaborează o serie de publicații periodice. Printre acestea se numără „Buletinul de informare științifică” — publicație lunară, care semnalează cercetătorilor lucrări actuale din principalele discipline ale științelor naturii și științelor sociale, apărute în revistele din diferite țări ale lumii.

Pentru a face cunoscută peste hotare cele mai noi realizări ale oamenilor de știință romini, Centrul de documentare științifică va publica, de asemenea, un „Buletin de informare științifică”, în limbile rusă și engleză.

(Agerpres)

Vedere generală din Timișoara

Foto: AGERPRES

Răspund la sesizările

Comitetul regional U. T. M. Oltenia:

Reportajele publicate de brigada „Științei tineretului” — în cadrul „Ștafetei constructorilor” — de pe șantierelor marilor obiective industriale, s-au dovedit a fi eficiente și pentru munca biroului Comitetului regional U.T.M. Oltenia.

„Ca urmare a articolului publicat în „Știința tineretului” nr. 4/1985, în care se arată modul defectuos în care se desfășoară activitatea culturală în cadrul șantierului Fabricii de ciment Tg. Jiu — Birsești, vă comunicăm că biroul comitetului regional și-a însușit critica făcută în coloanele ziarului și a luat măsuri pentru remedierea deficiențelor semnalate.

Comitetul regional U.T.M. a scris pe șantierul fabricii de ciment activități cu experiență în desfășurarea muncii culturale-artistice, care au ajutat comitetul U.T.M. al șantierului în organizarea muncii culturale-artistice și sportive în cadrul constructorilor. Astfel, în colaborarea cu comitetul sindical de pe șantier, s-a reorganizat activitatea clubului, fixîndu-se un program săptămînal care să ocupe în mod interesant timpul liber al tinerilor. Comitetul U.T.M. a întocmit un plan comun cu comitetul sindicatului, cuprinzînd activitățile culturale-artistice și sportive care se desfășoară zilnic în cadrul clubului. A fost întoc-

„Ștafetei constructorilor”

Din dispoziția conducerii ministerului, se vor deplasa la C.I.A. Piatra Neamț reprezentanții Direcției Generale a Industriei Azotului, ai Direcției Personal și Învățămînt din M.I.P.C. și ai conducerii Combinatului Chimic Craiova, pentru a verifica periodic modul de desfășurare a pregătirii cadrelor trimise la Roznov.

Considerăm că cele semnalate în articolul publicat de „Ștafeta constructorilor” vor contribui la îmbunătățirea activității de pregătire a cadrelor Combinatului Chimic Craiova și vor constitui o orientare pentru alte unități industriale aflate în curs de construcție.

Uzina de utilaj chimic-Ploiești:

Sesizările apărute în „Știința tineretului” în legătură cu întîrzierea contractărilor și a livrărilor de utilaje pentru unele din noile obiective în construcție sînt juste. Cu toate că uzina noastră a realizat la timp — pentru o seamă de obiective — utilaj complex, fiind pusă de multe ori în fața unor dificultăți tehnologice, au fost și cazuri cînd restanțele în livrări au atins cifre importante. Bunăoară, pentru Combinatul de cauciuc Onești, colectivul nostru a reușit să execute instalații de un înalt nivel calitativ apreciate de beneficiar. Pentru liniile de polimerizare de vinil de la Borzaga au fost executate reactoare de electrocazcare de 7000 kW pentru fabricarea acetilenei din gaz metan (procedeu elaborat de Filiala din Cluj a Academiei R.P.R.), iar pentru Rafinăria Brazi au fost executate, la noua instalație de 300000 tone pe an, coloane și condensatori de benzină, camerele de cocșare de mare capacitate care au cerut o tehnologie specială — lucrări de asemenea apreciate pentru calitatea lor superioară.

Situația livrărilor de utilaj pentru Combinatul Petrochimic Ploiești arată însă că la 1 aprilie uzina noastră era în restanță cu 126 de tone. La sedința de analiză organizată de forul nostru tutelar din minister — Direcția generală de utilaj chimic, energetic și metalurgic — am solicitat mai mult sprijin pentru înlăturarea principalelor cauze care au dus la această restanță; avizarea cu întîrziere a proiectelor de execuție — care trebuia făcută prin grija beneficiarului, precum și neasigurarea la timp de către noi a materialelor speciale. În jurul datei de 10 aprilie au fost create condițiile necesare pentru confecționarea utilajelor fără greutăți din afară. Colectivul nostru a depus eforturi deosebite pentru ca, paralel cu respectarea graficelor de execuție pe lunile aprilie și mai, să lichideze restanțele din trimestrul I. Pentru a asigura recuperarea restanțelor, comitetul de partid a recomandat conducerii uzinei ca întreg colectivul de conducere, în frunte cu tovarășul direc-

Pe scena celui de-al VII-lea concurs

Solii artei populare

Melodia „Cîmpoiești din Banat” triumfă din alături a 35 de instrumentiști de la Institutul de Conservator și Trupă de muzică din Timișoara a fost preluată marșul desfășurării artistice care a avut loc trei zile, pe scena Teatrului de operă din Timișoara.

Talentul celor peste 3000 de interpreți ai acestui minunat spectacol a solicitat atenția, interesul, sensibilitatea.

„Aplauze la scenă deschisă, pentru coriștii din Chizdău care, așa cum ne spunea compozitorul Mircea Neagu — prezent în jurul „s-a cor omogen, expresiv, dovedind prin repertoriul prezentat în concurs, „Privighetoarea” de Ceacovschi, și „Balada cîntecului nou” lucrare terminată de curînd de tînărul compozitor bănățean Sava Nici — dirijorul corului) un nivel artistic superior”.

„Aplauze pentru cel mai vechi cor bănățean — și din țară — corul Iugojan, cu o existență de 154 de ani, distins cu „Ordinul Muncii” clasa I, care poartă numele compozitorului și dirijorului „Ion Vidu” — în întrecere, noi tradițiile se apreciază întii — ne spune dirijorul corului — artistul emerit Dimitrie Stan, ci realizează actuale. Cîntăta (în primă audiență), „Cîntîm țara de azi” de Mircea Neagu alături prin bogăția conținutului și prin dificultățile structurii muzicale solicită o pregătire deosebită, superioară. Poți afirma că în etapa a II-a și alte coruri au reușit să egaleze aceste calități trecînd de la muzică armonioasă la o muzică polifonică. Au apărut coruri masive de bărbăți (U.M.T.) și coruri de femei (Topolovăț) Subliniez, de asemenea, participarea unui număr mai mare de tineri în formațiile corale”.

Mesajul celor 26203 coriști bănățeni — reuniți în 429 de coruri — adus de colectivitățile din Marpa, Racovița, Lenauheim, Sîntești, de oțelarii din Reșița, de învățătorii din Arad — a transmis sălii, forța și căldura sentimentelor pe care întregul popor le nutrește față de partid, față de patria noastră socialistă.

„E aplaudată la scenă deschisă actualitatea, care a trecut de fiecare dată rampa, fie că reflecta oțeta colectivităților din Bașca sau din Birchiș, a texturilor din Arad, fie că oglînda activitatea constructorilor timișoreni, a celor de la Cazane-Orșova, a sticlărilor din Tomești.

În acest an — ne spune Gabriel Marinescu, secretar literar al Teatrului de Stat din Timișoara, membru în jurii — nivelul brigăzilor artistice de agitație este în evidentă creștere. Folosind mijloace artistice mai variate, multe din cele 49 de brigăzi prezente pe scena faunei regionale (în regiune activă sunt 763 brigăzi cu aproape 9000 de membri) au reflectat pe larg și substanțial actualitatea colectivelor din care veneau. Există, de asemenea, o mai mare acuratețe din punct de vedere al profilului programelor de bri-

găd — evitându-se alunecările spre alte genuri scenice. Dar, fiind tineri, fără experiența corurilor, sau a echipelor de dansuri, unele organe au avut totuși să se ridice la nivelul artistice așteptat. S-a vedea însă că unele coruri erau mai puțin pregătite decât celelalte. S-a vădit că unele coruri erau mai puțin pregătite decât celelalte. S-a vădit că unele coruri erau mai puțin pregătite decât celelalte.

Concursul a confirmat rearea unor formații mai echilibrate cu tradiție, dar s-au impus și colective artistice noi care, stimulate de această pasiomanță întrecere, s-au format și s-au încheiat chiar între cele două etape.

De pildă, instrumentiștii Fabricii de ceramică Jimbolia reuniți în orchestra semisimfonice au venit la Timișoara plini de entuziasm, iar în ceea ce privește repertoriul, plini de îndrăzneală.

Prezenței active a artiștilor amatori pe scenele cluburilor, ale caselor de cultură, ale cîminelor culturale (numai în primela trei luni ale anului la saie au fost prezentate 285 programe, la care au asistat 550000 spectatori), li se adaugă rodul unor contacte care depășesc simpla producție artistică pe o scenă sau alta. În comuna Peciu Nou crearea orchestrei semisimfonice a generat organizarea unui ciclu de inițiere muzicală la care instrumentiștii au întocmit exemplificările, au întocmit prezentațiile ale unor compozitori. Acest ciclu, urmînd pînă acum de aproape 3000 de colectivități, a asigurat orchestrei un auditoriu competent și pasionat.

La clubul Fabricii ceramice din Jimbolia instrumentiștii orchestrei semisimfonice au devenit „profesori” pentru 70 de copii care se inițiază în cunoașterea unor instrumente.

De la o fază în care entuziaștii se aveau de icl de colo pentru a forma împreună un cor, unora cunoșcîndu-se prea puțin sau deloc, s-a ajuns la constituirea unor colective unitare ai căror membri se stimulează reciproc, punînd la baza muncii lor spiritul sănătos și însușesc o temeinică pregătire artistică.

„Mai întii, a fost anunțul luminoz al crainiciei, apoi în lumina caldă a scenei au evoluat impetuos dansatorii. Imbrăcați în costume strălucitoare, oglîndind bogăția țării — a regiunii, flăcăii și fete de „Banatul” alunecă ușor într-un dans cu pași tuși. Sufletul prezentă de ai a strîna parcă toată bogăția folclorului de pe valea Begăi, a Timișului, a Carasului și a Bistrei. De la învîrtita bănățeană, la ceardș, de la unduirea elegantă a lendler-ului, la pasul viguros al jocurilor sîrbești — dansurile au prilejuit un adevărat festival coreografic la care merituoase contribuții și-au adus metalurgiiștii de la „Oțelul Rosu”, 30 Decembrie” Arad, colectivități din Vălsora, Căpînaș, Scaoa, reflectate caselor de cultură din Bozovici, Sinaicicola Mare, Timișoara.

„Ore în șir mîi de spectatori au urmărit un film cu 53000 de personaje, solii crea-

Pe scena Teatrului C.C.S. din Capitală, cu prilejul desfășurării ultimei etape a lizei orășenești din cadrul celui de-al VII-lea concurs al artiștilor amatori: Corul Direcției regionale C.F.R. (sus) și formația de dansuri a Uzinei „Volcan” (jos).

Foto: AGERPRES

EXPOZIȚIE ȘCOLARĂ

TG. MUREȘ (de la corespondența noastră) Expoziția de sfîrșit de an al elevilor Școlii medii de artă din Tg. Mureș, care s-a deschis recent la Palatul culturii din localitate, cuprinde peste 60 de lucrări de gra-

fică, picturi și sculpturi realizate de cei mai buni elevi de la cursurile elementare și medii. Sînt interesante proiectele de afiș închinat zilei de 23 August, ilustrațiile de cărți, desenele și acuarelele. Picturile în ulei semnate de

Elsabeta Tamaș (Ve-dele dintr-un sat), Ștefan Petrovici, Lazlo Vincelty, sculpturile realizate de Adam Barab, Kiss Levente sînt doar cîteva din lucrările cele mai reușite prezentate în cadrul expoziției.

cel mai îndreptățit juriu al celor 53000 de artiști amatori din regiune, care au celebrat la lumina rampei, bucuria vieții pe care o trăiesc.

VIORICA GRIGORESCU

Invitație la exigență

umunic, sala de festivități „M. Eminescu” din Vaslui a devenit neîncăpătoare. Se desfășoară aici faza regională a celui de-al VII-lea concurs al formațiilor artistice de amatori. Pe scenă s-au rînduit

concurtenții din raioanele Negrești și Vaslui. Sînt demne de relevanță, exigența, atenția, chiar simpatia cu care toți cei prezenți în sală — aproximativ 2000 de spectatori în cuprinsul întregii zile — au urmărit evoluția fiecărui concurent. S-au perindat pe scenă peste 20 de

formații și aproape 20 de soliști vocali și instrumentiști. Brigada artistică de la Casa raională de cultură Negrești, de-a lungul spectacolului, a dovedit că punînd la baza pregătirii artistice munca, efortul creator, fantezia, ingeniozitatea, se poate asigura programului un conținut bogat de idei, o valoare artistică ridicată multor pagini de text, că acesta este drumul către succes. Aceleași aprecieri le merită și dansatorii de la Ferești. Dansul cu tema „O zi de viață în G.A.C.” — care începe în zorii zilei cu organizarea operativă a muncii între brigăzi de cîmp și sfîrșite cu hora dinamică de seară, în centrul satului — a cules ropote de aplauze. Autenticitate, firesc, corectitudine execuției celor 3 generații care apar în scenă, au bucurat, au îndemnat la elogi. De asemenea conținutul repertoriului și interpretarea corului sindicatului învățămîntului de la Negrești, și a fanfarei de la Valea Mare.

Evoluția altor numeroase formații însă a nedermit. Să luăm brigada artistică de agitație a cîminului cultural din comuna Deleni, raionul Vaslui. Pe scenă apar 4 tineri și 4 tinerice. Timp de aproape 30 de minute, spectatorii află că în curînd comuna va fi radiofonică și că în gospodăria colectivă sînt cîteva frunțiși și cîteva codași (fără nume, bineînțeles). Cîntecele interpretate la întimplare, fără unitate, textul pe alocuri neînțeles, mișcarea de scenă, de asemenea, la întimplare nu au putut produce, cum era de așteptat, o bună impresie. Nu știm cîteva salariați are întreprinderea I.G.O. Vaslui. În orice caz, brigada artistică a enumerat cam 50. Ca într-un catalog: unuia i se reliefa o calitate, altuia o deficiență. Și tot așa, 22 de minute. Fără o idee originală, fără un fir conducător. În programul brigăzii artistice de agitație a cîminului cultural din comuna Scheia, raionul Negrești, sînt prezentate

cîteva generalități despre sectoarele zootehnice și legumicole ale G.A.S. La un moment dat ei spun: „Să cîntăm despre flori!” Să cîntăm despre zări abstraste! Și „cîntă”. Nimic despre preocupările gospodăriei, despre munca și viața colectivităților din Scheia.

Și brigăzile artistice de agitație de la spităul Negrești, de la cooperativa Unirea meșteșugarilor Vaslui, au nemulțumiri prin modul cum s-au prezentat. Brigada artistică de agitație a Casei raionale de cultură din Vaslui, nici nu s-a prezentat la concurs. Și mai bine a făcut. Tot nu începuseră repetițiile decît cu vreo 3 zile înainte de concursul. Nu întîmplător am insistat asupra brigăzilor. Numărul mare al acestora, pe lista concursului (8) ca și utilitatea lor în viața unităților economice, administrative și social-culturale, reclamă o pregătire, conținut bogat de idei, finută artistică corespunzătoare. Cu excepția într-o măsură a celor de la Casa de

cultură Negrești, celelalte însă de dorit în această privință. Trebuie menționat încă un fapt deosebit. Interpreții au dovedit mult entuziasm, multă voință și... numeroși dintre dinșii talent. A ieșit însă în evidență, de-a lungul întregii zile, lipsa unei îndrumări competente a formațiilor, a soliștilor. Tovarășii de la Consiliul regional de artă și cultură Iași, de la casa regională a creației populare și casele de cultură din cele 2 raioane — prezente în sală — au mărturisit că pentru ei faza de la Vaslui, a constituit o... neplăcută surpriză.

Ni s-a părut mai exact că a constituit o meritată lecție. Rămîne ca sensul acestei „lecții” să fie juit interpretat iar analiza care se impune să fie făcută, să conducă spre găsirea celor mai potrivite soluții pentru ca pe viitor asemenea „surprize” să fie la vreme preîntîmpinate.

C. SLAVIC
corespondențu „Științei tineretului” pentru regiunea Iași

OMAGIU

LUCEAFARUL

**Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atitea clipe.**

**Un cer de stele dedesupt,
Deasupra-i cer de stele —
Părea un fulger nentrerupt
Rătăcitor prin ele.**

M. Eminescu

Eminescu era stăpînit de aleasa voluptate a lecturii. În toamna anului 1874, ca în zilele feline cînd poate să-și cumpere cărți și să se închidă cu ele pentru a le citi, capătă posibilitatea de a da acestui gest caracteristic proporții fabuloase. De aceea este entuziasmat de numirea lui ca bibliotecar al Bibliotecii Centrale din Iași, și profund recunoscător lui Vasile Pogor, care l-a ajutat în această privință. „Sînt fericit — ar fi zis Eminescu — că mi-am ales un loc potrivit cu firea mea singuratică și dornică de cercetare. Fie că grăia zilei de mine, mă voi cufunda ca un buzdin în trecut, mai ales în trecutul nostru atît de mare în fapte și oameni!”. Bucuria lui ne pare cu atît mai justificată dacã ținem seama cã numirea ca bibliotecar vine după o perioadă de lungă peregrinare: de la Berlin la Weimar, apoi la Königsberg și în orașele poloneze Cracovia și Lemberg, unde cauzate documente vechi, corespondențe românești privind relațiile cu țările vecine. Nu atît vicisitudinile materiale cit agitația spirituală și-au găsit un lîman în bibliotecă ieșeană. Titu Maiorescu îi ceruse insistenț să-și dea doctoratul pentru a ocupa apoi o catedră universitară. Mihai Eminescu crede că propunerea

este venită prea timpuriu față de cunoștințele pe care le are. Cu o conștiință și o modestie care-l caracterizează el amînă scrierea lucrării, nefiind avid de diplome și onoruri „pro forme”. „Un titlu de doctor — gîndea el — m-ar orna cu lumea și cu ordinea ei legală, nu însă cu mine însuși, care, deocamdată, nu mă satisfac pe mine. Tocmai această împrejurare concretă mi-a arătat limpede seriozitatea sarcinii, iar motivul foloșelor ce mi s-ar oferi

țifică de care dă dovadă pînă și în identificarea foii de titlu a unei cărți vechi. Stăruitor în strădania de a aduna în bibliotecă tezaurul vechilor scrieri românești, a căror „slovă veche și-nțeleaptă” o aprecia ca un adevărat istoric și filolog, el face demersuri încă din 15 octombrie 1874 pentru a obține de la ministrul 585 lei spre a cumpăra 7 cărți și manuscrise vechi, descoperite la un anticar din Iași. Pe lista alcătuită de Mihail Eminescu figurează

bibliotecii, căreia îi lipseau primele două foi, poartă pe contracoperță însemnarea făcută cu caligrafia caracteristică eminesciană: „Această carte: Petrecerea sfinților sau Prologul sfinților compusă și compilată de mitropolitul Dosofteiu, a fost tipărită în Iași, în anul 1682, sub Domnia lui Duca Vodă. Completă este în două volume. Acest de față e cel alături M. Eminescu”

dezgust și decepție față de demagogia politicienilor și moravurile societății pe care o găsește pe tot la întoarcerea în țară. Privit prin prisma psihologiei creatorului, va fi lesne de înțeles alîntuzia, și pe alocuri durioasă, grija pe care a arătat-o pentru adunarea și studierea manuscriselor și cărților vechi, păstrate pînă astăzi, cit și inapținutitatea sa pentru scriptologia insoțitoare rîndurilor administrative, inapținutune care a dat prilej la insinuări meschine și la inscenarea procesului pornit de succesul său la bibliotecă, D. Petrușoi. Pricina amarăciunii și dezgustului manifestate de pe acum de Mihail Eminescu era mult mai profundă, ea era de natură înțelegerii filozofice și sociologice a stării de lucruri în societatea românească a vremii. Decepția se va contura violent abia după destituirea lui, în 1876, din postul de revizor școlar.

O ÎNALȚĂ LECȚIE

Sapte taine „din vremea lui Vasile Lupu și a mitropolitului Varlaam”, 1645; *Psaltirea în versuri* și un *Acatist*, ambele ale lui Dosoftei, datînd din 1675; *Dioanul sau gîndurile înțeleptului* cu lumina, de Dimitrie Cantemir, din 1698, și 4 manuscrise printre care *Viața și faptele lui Iosif*; *Istoria universală de la zidirea lumii pînă la Constantin și Iulian*, 1728. Perseverența bibliotecarului de la Iași și se opune tăgădarea aprobării fondurilor, care devinise un fel de politică financiară a ministerului. Cărțile le-a obținut bibliotecă după îndelungate strădănuțe pe lingă ministri și anticari, abia în vara anului 1875. Istoria demersurilor făcute de Eminescu poate fi urmărită în procesele verbale din ianuarie și raportul de la 6 martie adresat ministrului. Ceea ce îl interesează mai mult sînt principiile pe care se sprijină poezia cărților în argumentarea rapoartelor sale către ministrul. El consideră scrierile vechi tipărite și manuscrise, drept monumente aparținînd națiunii întregi de unde deduce necesitatea tezurării lor. „Ar fi deci de morit ca în marginile restrînselor mijloace, ce s-au încuviințat bibliotecii să se adune o ceașă literară, an cu un, însă continuu și sistematic”. Mihail Eminescu a întreprins cu multă pîicere această acțiune. Dovadă sînt numeroase însemnări, încercările de a identifica și a alcătui foi de titlu pentru cărțile rare. Spre exemplu a 34-a carte rară a

Cercetarea scrierilor vechi românești, studiile de paleografie sau cele de ganscrită, despre care ne dau mărturie cele 3 volume de manuscrise, sînt adumbrite de necazurile mărunte ale muncii din bibliotecă. Foarte conștincios, Eminescu începe alcătuirea unui catalog general al tuturor publicațiilor, fiind bineînțeles absorbit de această muncă și răpit studiului, precum și intențiilor de a scrie lucrarea de doctorat. Lipsurile materiale ale instituției îl nemulțumeau. Încă din noiembrie 1874 constatase într-un proces verbal semnat și de rector că „...sala de lectură nu poate fi deschisă sara din cauză că mijloacele alocate în buget nu ajung pentru iluminare”. Toate aceste neajurări sporeau desigur decepția care începe să umbrească tot mai mult spiritul poetului, conștient de valoarea sa și chinuit de situația de dedublare a preocupărilor, silit să scrie procese verbale, rapoarte și sonete în loc de versuri. Este perioada în care Mihail Eminescu dă versușeana finală la *Făt-Frumos din tei*, dar nu putem uita că încheiasse poemul *Împărat și proleat* și nu poate fi insensibil la faptul că locul ce-l ocupă în societate nu reprezintă decît o parte din ansamblul nedreptății sociale. Poeziile O, *admirabil sublim*, (care se încheie cu versul: „Popoarele există spre a fi înșelate”) și *Antropomorfism*, concepute în perioada anilor 1874—1875, denotă violența primelor reacții de

pe această cale nu biruie gîndul datoriei” 2). Dacă adăugăm la aceasta mărturisirea că nu se simte destul de pregătit în descrierea textelor paleoslave, pe care le citea bine, și ironia făcută mai tîrziu la adresa lui Titu Maiorescu pentru că preda un număr prea mare de discipline, înțelegem cit de străin era Eminescu de superficialitate, cu cită bucurie a primit să se retragă în bibliotecă din Iași pentru studii temeinice de paleografie și alcătuirea mai apoi a disertației doctorale.

Meticulozitatea lui Eminescu, este departe de pedanteria științifică, ea are ca esență prohibita și

Pe Mihail Eminescu îl regăsim ajutor de bibliotecar la Iași între 1884 și 1886, după ce boala se declarase. Acum el se întorcea de la Viena, fără entuziasmul inițial, pentru a se înfrîna doar cu măruntele sarcini burocratice de la serviciul de înregistrare. Lipsit de independență în acțiune pe care a avut-o ca bibliotecar, Mihail Eminescu nu va mai manifesta inițiativă în agonia pentru obște a tezaurului de scrieri vechi românești. Aceasta a doua scdere la Biblioteca Centrală din Iași a fost o zbatere între boală și dorința neputincioasă de a re-lua vechile proiecte de studiu, o agonie prelungită a spiritului său care căzuse vertiginos din strălucirea apogeului.

RADU NEGRU
1) Arhivele Statului, Buc. Minist. Instr., 1874, Dos. 2588 cit. de Octavian Minar și apoi de G. Călinescu.
2) Citat după G. Călinescu: *Viața lui Mihail Eminescu* Ed. 4, E.P.L.P. Buc. 1964, pag. 223.
3) Raportul din 6 martie 1875 către Ministerul Instrucțiunii. Dosarul 1875 al B.C.U. Iași.
4) Procesul verbal din 7 nov. 1874, Arhiva B.C.U. M. Eminescu, dosarul 1874.
5) Vezi G. Călinescu: *Viața lui Mihail Eminescu*, Ed. 4-a Buc. E.P.L.P., 1964, pag. 205—207 și 217.
6) *Ibidem*, pag. 318.

Făt-Frumos din tei (Motiv eminescian de Jules Perahim)

Alta ediție a poeziilor lui Eminescu apare, precum se știe, în decembrie 1883, întocmită, cu un desăvîrșit gust al simetriilor, de Maiorescu, și cuprinde pe lingă poemele tipărite în *Convorbiri literare* și un voluminos pachet de inedite, extrase din manuscrisele aflătoare la editor sau, mai probabil, pregătite în forma definitivă de poet, dar pe care n-apucase să le publice. Între 1883, data primei ediții și 1902, data donăției lui Maiorescu, timp de aproape două decenii nu se vor tipări mai mult de 10 postume, dintre cari primele două, „Stelele-n cer” și „Viața”, aparute în august 1889, în periodicul „Fintina Blanduziei”, vor fi retipărite, un an mai tîrziu, în ediția „Mortuș din 1890. Două luni după donăția din 1902, Nerva Hodoș, I. A. Rădulescu-Pogoneanu și Ilarie Chendi vor tipări masive culgeri de postume: întâiul într-un volum, al doilea, în două numere consecutive din „Convorbiri literare”, iar Ilarie Chendi un prim volum din „Opere complete”, consacrat „Literaturii populare”. Si cu toate că printre piesele tipărite se pot cita titluri de postume ca: *Liedul de grație aeriană*, „Ochiul tău iubii”, un madrigal ca cel din „Tertine”, o elegie ca aceea din „O dulce inger blind” complement emoționant în plină dragoste de fași, al meditației juvenile „Mortua est” și un poem original de inspirație folclorică, „Fata-n grădina de aur”, prim tipar, din care, prin transvasări ce tin și de poetică dar și de alchimie avea să răsără în mai puțin de un deceniu, poema „Luceafărului”, — ca să limităm numai la patru cele peste 50 de titluri de postume desăvîrșite, publicate numai în 1902, cu toate acestea zic, apariția „Postumelor” n-a fost întâmplătoare, cum ne-am fi așteptat și cum s-ar fi convenit, cu unanimitate entuziasm. Începînd cu acel diabolic spirit, care n-a pregetat să acuze, cu documente falsificate de plagiat pe Caragiale și sfîrșind cu învătătul și subtilul critic literar Ibrăileanu, nu puțin au fost vocile care s-au ridicat împotriva publicării „Postumelor”, pe motivul că ele ar dăuna gloriei poetului. În 1912, apărea prima teză, de doctor a catedrei profesorului Mihail Dragomirescu, consacrată „Postumelor lui Eminescu”, în care se puteau citi, despre o poezie de perfecție și de grația amintitului *Lied*, „Ochiul tău iubii”, păreri ca

Postumele...

următoarele: „...în lucrarea de față nu se desprinde, decît o pseudoatitudine sentimentală, a cărei nesinceritate reiese clar din modul reze în care sînt redată diferitele momente componente ale ei” și după ce citează un număr de strofe, printre cari și: „Oare te înduri / Tu ca să mă lași / Geniu de păduri / Drăgălaș?”. „Eu nu pot să plec / Peste nori și vînt / Și să te petrec / De-unde sînt” / „Chipul tău frumos / Să-l privesc întreg / Cu alit folos / Să mă-lege”, — în care fiecare detaliu, nud în aparență, vibrează de atîta gingașă și discretă iubire, încheia cu această judecată de non-valoare, total irreverențioasă, pentru a nu spune altfel: „Cum vedem din citații, o expunere plăta a unui șir de gîndiri banale, care nu conține nici o poezie în cuprinsul lor, nici o frumusețe în forma în care sînt exprimate”. Judecată în care nu știi de ce se te minunezi mai mult: de totala incomprehenșiune în materie de poezie, de frigida insensibilitate lirică a autorului sau de tonul autentic doctoral cu care-și pronunța sentințele, dar cătoro Ion Trivale, răzvrătîtul și înzestratul fost discipol al profesorului Mihail Dragomirescu avea să le vie de hac într-o memorabilă polemică de pe vremuri. Din fericire, alături de astfel de voci, s-au auzit și de acelea, cari nu numai au aprobat publicarea postumelor, dar le-au pretuit și admirat pentru multiplele lor semnificații și podoaabe. Voi cita dintru întii pe generosul Alexandru Vlahuță, discipolul cel mai credincios al marelui poet: „Cîntim, spunea Vlahuță încă din aprilie 1902, și sufletul nostru tresare ca la un glas cunoscut pe care de mult nu-l mai auzisem, pe care nu credeam să-l mai putem auzi vreodată — glas iubil, glas sfînt, care vorbește din eternitate”. Nu mai puțin cate-

goric e și Nicolae Iorga, fericit să constate că odăz cu exhumarea postumelor, legenda unui Eminescu „schimnic al turnului de fides”, „care scrisese puțin și greu, amestecînd blstemul pentru realitate” legenda unui „zeu și sîntur, tăiat în marmură neagră” începe să dispare. „Se destăinuie, spunea Iorga, scrieri ale lui pierdute prin ziare, se comunică o sumă de caiele, în care se cuprind poezia și proza pe care nu le-a tipărit, dar nici nu le-a distrus, căci el știa că sînt în ele diamante, care așteaptă ceva mai mult idelură pentru a străluci deplin. Deshumările care s-au adaos, de la an la an, au dat la iveală un tezaur arheologic de mare preț, cu diferența că, în timp ce uneltele de piatră, vasele de ceramică și bijuteriile desgroapate sînt totuși obiecte, fiecare stih și fiecare postum, chiar cînd columna ne-a parvenit sfîrșimată, pulsează de viață și de melodia pe care li le-a imprimat marea făuritor. Cele peste 250 de titluri de postume, între cari și poeme de compoziție, precum primele două versiuni din „Mureșanu”, „Demonism”, „Odin și poetul”, „Memento mori”, „Povestea magului călător prin stele”, „Diamantul Nordului”, „Gemenii”, „Codru și salon” s.a. — nu mai au nevoie de aparători. Ele dovedesc că, paralel cu poemele ce tipărea în „Familia” și „Convorbiri”, și mai mult erau acelea la care trudea, ferit de ochii lumii, între filele manuscriselor, dintre cari unele ajunseseră, încă din vremea debuturilor, la desăvîrșirea și la grațiile unui pastel insorit ca cel intitulat „Fru-

moasă-i”, iar altele, dacã alta i-ar fi fost biografă, ar fi atestă perfecția marilor antume „Împărat și proleat”, „Călin”, „Strigoii”, „Scrierile” ș.a.m.d. precum: vastul poem în 1300 de versuri intitulat „Memento mori” sau „Panorama deșertăciunilor”, cu trecerea în revistă a civilizațiilor acoperite de nisip, realizată în splendide panouri descriptive, precum al Greciei, al raiului Daciei, ș.a., început încă din 1868 și terminat la Viena. În timp ce lucra, între altele, și la „Împărat și proleat”, pe care-l va tipări abia în 1874. Această hărănicie și această febrilitate a creației poate că i-au inspirat, în același an, 1868, cînd pe de o parte, tipărea în „Familia”, juveniul și, oricum, convenționalul poem „Amorul unei inamorate”, pe care Caragiale avea să-l evoce, cu atîta amar, în amintirile sale, iar pe de altă parte, medita și punea temeliiile la „Memento mori” — poate, zic, că i-au inspirat și un text în două strofe. La prima vedere insignifiant, dar care mi se pare într-un total revelator, ca un horoscop, pe care lîndul poet de 18 ani și l-ar fi înlocuit cu clarviziune. Improvizat pe hîrtie și cu grația de epocă, poate chiar în timpul marelui turneu transilvan, Pascaly, în 1868 — poemul începe cu o strofă, oarecare, enunțînd, oarecum, și în stihuri comune un loc comun ca următorul: „Lumea toată-i trecătoare / Oamenii se trec și mor” pentru ca, prin contrast, admirabil intuit și realizat în impecabile versuri albe, de o incizie de exergă: strofa a doua să se înalte, profetică, dimpreună cu efigia vîltorului mare poet în Empireul celor nemuritori:

Numai poetul / Ca pasări ce zboară / Dea-

moasă-i”, iar altele, dacã alta i-ar fi fost biografă, ar fi atestă perfecția marilor antume „Împărat și proleat”, „Călin”, „Strigoii”, „Scrierile” ș.a.m.d. precum: vastul poem în 1300 de versuri intitulat „Memento mori” sau „Panorama deșertăciunilor”, cu trecerea în revistă a civilizațiilor acoperite de nisip, realizată în splendide panouri descriptive, precum al Greciei, al raiului Daciei, ș.a., început încă din 1868 și terminat la Viena. În timp ce lucra, între altele, și la „Împărat și proleat”, pe care-l va tipări abia în 1874. Această hărănicie și această febrilitate a creației poate că i-au inspirat, în același an, 1868, cînd pe de o parte, tipărea în „Familia”, juveniul și, oricum, convenționalul poem „Amorul unei inamorate”, pe care Caragiale avea să-l evoce, cu atîta amar, în amintirile sale, iar pe de altă parte, medita și punea temeliiile la „Memento mori” — poate, zic, că i-au inspirat și un text în două strofe. La prima vedere insignifiant, dar care mi se pare într-un total revelator, ca un horoscop, pe care lîndul poet de 18 ani și l-ar fi înlocuit cu clarviziune. Improvizat pe hîrtie și cu grația de epocă, poate chiar în timpul marelui turneu transilvan, Pascaly, în 1868 — poemul începe cu o strofă, oarecare, enunțînd, oarecum, și în stihuri comune un loc comun ca următorul: „Lumea toată-i trecătoare / Oamenii se trec și mor” pentru ca, prin contrast, admirabil intuit și realizat în impecabile versuri albe, de o incizie de exergă: strofa a doua să se înalte, profetică, dimpreună cu efigia vîltorului mare poet în Empireul celor nemuritori:

Numai poetul / Ca pasări ce zboară / Dea-

ELOGII

T. MAIORESCU

„Cu totul osebît în felul său, om al timpului modern, deocamdată blazat în cuget, iubitor de antiteză cam exagerate, reflexiv mai peste marginile iertate, pînă acum așa de puțin format, incît ne vine greu să-l citim îndată după Alecsandri, dar în fine poet, poet în toată puterea cuvîntului este d. Mihail Eminescu.” (1872)

C. D. GHEREA

„Eminescu e prea personal, e o individualitate prea puternică, de aceea tot ce a primit din afară e prelucrat cu desăvîrșire, și manifestîndu-se sub formă poetică, se manifestă ca o creație proprie eminesciană.” (1887)

B. P. HASDEU

„Meritul lui cel covîrșitor, un merit de principiu este acela de a fi voit să introducă și de a fi introdus în poezia românească adevărata cugetare ca fond și adevărata artă ca formă, în locul acelei ușoare cîripiri de mai înainte.” (1889)

I. L. CARAGIALE

„Acest Eminescu a suferit de multe, a suferit și de foame. Da, dar nu s-a încovoiat niciodată; era un om dintr-o bucată și ni dintr-una care se găsește pe toate cărările. Generații întregi or să suie cu pompa dealul care duce la Șerban Vodă, după ce vor fi umplut cu nimicul lor o vreme, și o bucată din care să scoți un alt Eminescu nu se va mai găsi poate.” (1889)

AI. VLAHUȚĂ

„Eminescu exercită asupra tinerimii noastre o influență aproape fascinantă și acei care vor face mai tîrziu istoria literaturii de azi, vor vedea limpede în ce relief de creator se ridică figura lui Eminescu și cit de adînci sînt urmele pe care le-a lăsat vigurosul său talent în viața limbii românești.” (1899)

CAMIL PETRESCU

„Căci acesta-i adevărul: nici unul din contemporanii lui Eminescu nu s-au ridicat pînă la el; toți au înțeles și admirat din el cam cit ajuncea propria lor statură.” (1925)

M. SADOVEANU

„Dintr-odată începe a suna cerea cu totul nou, o armonie intensă, servită de renouarea mastică a dicționarului poetic. Împărecheri neașteptate de cuvinte, epitețe ciudate, rime rare. Sub această artă care se îmbogățește repede în puțini ani se simte nu atît o cultură străină, pe care au relevat-o complezent atîți cercetători, cit un sondaj în adîncimea sufletului autohton. Ceea ce este fără păreche de frumos și de profund în Eminescu rămîne retrădatibil, e ceva cu totul închis strădănilor.” (1932)

G. IBRĂILEANU

„Dar Eminescu nu este numai un poet de geniu. Este ceva mai mult. El este cel dintîi care a dat un stil sufletului românesc, și cel dintîi romîn în care s-a făcut fuziunea cea mai serioasă — fuziunea normală — a sufletului daco-roman cu cultura occidentală. El, vagonul lipsit de diplome școlare, feciorul lui Gh. Eminovici de la Ipotești, este eroul culturii noastre.” (1936)

M. BENIUC

„Pe Eminescu noi poeții tineri Zadarnic încercăm nu-l vom ajunge... Dar Eminescu nu cuprinse tot în cîntecul lui dumnezeiesc...” (1939)

T. ARGHEZI

„Să se vorbească despre Eminescu mai des și cit mai des e o datorie. El e doar unul din critorii și ziditori. De ce să fim recetenți? Mai mare ca toți... Inspirația lui Eminescu e firește variată, dar casetele în care ar putea să fie adunate cristalele ei, nu se pot face nici după culoare, nici după carate, nici după transparență unele intrînd în toate celelalte. Că Eminescu lucra ca un bijutier o dovedește perfectiunea la care a ajuns în unele versuri.” (1943)

G. CĂLINESCU

„Noi sîntem un popor alpestru, civilizația noastră e de brad și stejar. Ea ne-a lăsat ruine de piatră și cărămidă, numai cenușă. Sarmisegetuza legendară a ars împreună cu ultimii ei aparători în miresme de rășină. Eposul acestui popor de munte care crede în eternitatea lumii a avut să-l scrie în felurile chipuri Eminescu.” (1945)

GEO BOGZA

„Mulți oameni de seamă a avut Moldova, legendari și venerați împărtășitori de dreptate, ca Alexandru cel Bun sau Alexandru Ioan Cuza, dar în sufletul poporului nici un nume nu trezește același rezonanță de parcă auzi împletindu-se zvonul clopotelor de Suceava cu foșnetele ploilor, sub vazele lumii, ca numele lui Ștefan cel Mare și Mihail Eminescu.” (1959)

Monumentul poetului

De peste șapte decenii a cazna de a cuprinde necuprinsul și bronzul așteaptă încă adierea de geniu din fiurul căreia se va ivi Monumentul lui Eminescu.

Avem până astăzi în plastice multe viziuni asupra scriitorului și, totuși, ele reprezintă încă prea puțin din personalitatea lui.

Poetul a întrerupt firul scurtelor sale vieți pămîntesti cu un ușor suris, al durerii între umbre și vis. Luchian I-a interpretat într-un portret în cărbune sub care a transcris versurile... „Zadarnic după umbra ta dulce te întind / Din valurile vremii nu pot să te corind”.

Masca funerară a lui Mihail Eminescu a fost luată de un sculptor neînsemnat, Filip Marin, uitată apoi, fără să știe despre ce este vorba, după decesul său, de o soție de origine franceză, între ipsosuri și marmură. Descoperită aci de sculptorul O. Han, masca a ajuns într-un tirziu la Muzeul literaturii romine.

Mihail Sadoveanu, care încercase el însuși să schițeze desenul unuia Eminescu trist, cu ochii plecați, așa cum l-a purtat totdeauna în sine imaginea, vede în 1935 portretul poetului, în transfigurarea lui O. Han după masca funerară și notează: „fără îndoială, distinsul meu pleten O. Han, n-a știut de decepția mea intr-o artă în care domnia-sa e mare meșter. Am tresărit văzînd masca tragică a poetului, masca reală prezintată în ex-

poziție, și am avut apoi sentimentul de eliberare, găsind interpretarea lui Han, în al său Eminescu murind”. (Articol cu ocazia expoziției Eminescu, deschisă de O. Han la „Luna Bucureștilor”, 1939, publ. în Revista Fundațiilor).

Interpretările după chipul stîns al măturiții poetului, cu privirile plutind ca în desșert de amărăciune, ne dăduseră pînă azi un basorelieu la Cimitirul Bellu, de Ion Georgescu, modest poate ca viziune, autentic însă, în grafică, un desen al lui Camil Ressu (1939), iar în monument, un Eminescu de I. Jalea (1940-1955).

Luceafărul ne-a lăsat însă, pe lângă operă, ca mărturie a vieții sale pe aceste meleaguri, și chipul lui de tinerete, luminos, stăpîna pe elanul înalt al gândirii. Într-o fotografie de studenție, cu distincția și armonia pe care natura le pune uneori în firle de spiritalitatea lui.

Cele mai multe din sculpturile care încearcă să-l reprezinte pe poet pornesc de aci. În mod firesc, de la acest portret prin care el și trăiește în sufletul poporului, cu aureola nestînsă a geniului său.

Înainte de al doilea deceniu din acest veac, marele sculptor Paucursa, imaginase un monument al poetului. ră-

mas ca o încercare compozițională, și azi doar în fotografie, de formă piramidală, cu trei nuduri la bază, între care e un Gigant, din care se înalță, în jumătatea de deasupra a edificiului, bustul lui Eminescu, straniu, cu priviri de văgăune întunecate.

Viziunea lui Paucursa, prin dinamism pe care o are, a rămas din păcate singulară în plastica noastră legată de Eminescu.

Avem, mai tirziu, portrete remarcabile prin puritate și luminozitate, ale lui Ștefan 1926), dintre care unul, bust și elegie, părea menit să închidă poetic arcul cerului cu marea. Se păstrează un bust al poetului Eminescu (1912) - lipsit de orice inspirație, de d. Storcă, după cum constata Tudor Argeșiu, altul asemănător de Fritz Starck (1929), un monument la Dumăraveni care a provocat epigramă, de Ștefan, un bust înalt și expresiv al lui Vlașcu (1930), unul care, în sfârșit, reușind să surprindă în portretul său poetic și fizic al poetului, de C. Madrea (1936) și altele.

Datorăm lui Gh. D. Anghel portretul nobil, de evidentă înțelegere artistică, perfect încadrat în stilul acestui sculptor și, de aceea, prin tipologia caracteristică lui, feminin. O nouă de unghi de vedere demnă de reținut apare o dată cu relieful monumental împărat și proletar (1955) de Ion Jalea, prima compoziție sculpturală cu o temă socială din Eminescu.

Și alți sculptori ostensesc în interpretarea poetului, și se păstrează o lucrare elogiată a lui Ov. Măitrea, dintre tineri, una naturalistă, de M. Onofrei, alta de C. Baraschi, ca și monumentul mai vechi al scriitorului din Iași.

Un monument, simbolic, al poetului încadrat de forme avîntate ca două aripi, ce parcă ar fi totodată iră ori sfîcării, e opera lui Ion Vlad, sculptorul nostru cu viziunea de simplitate cea mai modernă, dar lucrarea nu are deocamdată simplitate și unitate, ca Brîncuși sau Creangă de același an.

Avem, cum se vede mai multe interpretări plastice ale lui Eminescu în diferite genuri și tehnici deosebite. În primul rând, deosebit, le pretindecem deosebit pe acestea ale lui O. Han, Gh. D. Anghel și Ion Vlad, dar observăm totodată că cele mai multe se mențin la o viziune asupra poetului, dată mai cu seamă de poezii ca Pe lângă plajă fără săt.

Zborul din Luceafărul grădii și, de aceea, prin tipologia caracteristică lui, feminin. O nouă de unghi de vedere demnă de reținut apare o dată cu relieful monumental împărat și proletar (1955) de Ion Jalea, prima compoziție sculpturală cu o temă socială din Eminescu.

diioasa imagine poetică din postuma hilitologica: „Aho- hoi adine bătrînu cînd vede ca munții își clatin / Și-și prăvesc cauciulele de stînci cînd vor să-și salate... / Codrii bătrîni rid și ei din adine și vîntul îl salată / Păltenii mîli și bătrîni stelar și brazi cei veșnici”, și altele altele din postumele, și antumele eminesciene, nu au fecundat încă imaginația vreunui sculptor și nu avem încă un simbol, în sculptură, al titanismului eminescian.

Simple elemente de vocabular poetic luate aproape la întâmplare, din numai șase versuri consecutive ale unei poezii: („Povestea magului călător în stele”, „a lumii gîndire de titan”, „nădrăvan”, „gînduri urieș”, ar putea inspira, se așază, o interpretare îndrăzneală a lui Eminescu.

Trebuie să înțelegem că din acest aspect, acum, cînd vrem să ridicăm coloane ale dragostei și recunoștinței noastre nesfîrșite, un Monument în marmură sau bronz, care să-și evoc pe cel spiritual creat de el însuși, în care constituția noastră a depășit să deslușească și titanismul poetului. Geniul creează al poetului așteaptă geniul dă-tei și poetul.

RADU VARIA

Ediții din opera lui Eminescu apărute peste hotare

În anul 1885, filologul danez de renume european Cristoffer Nirops, după o vizită de durată în România, publică la Copen-

haga, cartea „Mozaicuri românești”. Azi ar părea paradoxal cercetătorului, chiar din țara lui Nirops, ca răstolind cartea ediiți în limba franceză adaugă încă 33 de titluri, precum și o prefață semnată de Alexandru Vlahuță. Tot la Paris, abatele poet Barrai, alcătuieste în 1934 o ediție cuprinzînd 50 de poezii, la care va adăuga mai tirziu o plăchidă cu sonetele eminesciene.

Dintre numeroasele ediiți în limba franceză menționăm pe cele aparținînd lui Hubert Juin („Quatre poemes”) și antologia lui Robert Vivier. În limba germană consemnăm reeditarea, la Berlin, în 1901 a unei culegeri cuprinzînd 19 poezii apărută în 1892 la București datorită lui Grigoriu Vîlcu și pe cele ale filologului Schroll, traducătorului lui Konrad Richter (acestea sînt doar cîteva din cele 21 de încercări, diferențiate, de traduceri germane).

În limba lui Dante și Carducci, Eminescu a pătuns prin versiunile lui Ramiro Ortiz, Carlo Tagliavini, Giulio Bertoni, Umberto Ciancio, Mario de Micheli și, recent, a profesorului Mario Ruzini care a tipărit volumul „Poesie d'amore” în cîntec a-nului Eminescu.

La șase ediiți separate și șapte culegeri antologice a fost prezentat Eminescu compatrioților lui Pușkin și Maikovski. Printre traducătorii noștri pe Vasili Luchici Lașkov (1928), Iuri Kojnevič (1958), caruia îi aparține și cea mai cuprinzătoare dintre versiunile cunoscute pînă azi în limbi străine, poezii Leonid Martynov, Ana Ahmatova, Maxim Riiski, Vladimir Sosliara, Gheorghii Vladimirov, N. Aseev.

Desigur, enumerările pot acoperi pagini întregi. Să mai amintim versiunea valoroasă datorată lui Rafael Alberti și Mariet Perea Leon (Buenos Aires, 1958), traducerea lui Silviei Pankhurst în limba engleză, ale lui Sandor Kibedy în limba maghiară ca și versiunile meritorii în limbile bulgară, cehă, polonă, ucraineană, chineză, suedeză, japoneză, albaneză, indoneziană și în limbi clasice ca latina, araba, ebraica.

Rezumînd în cîteva circulații opere eminesciene peste hotare obținem următoarea statistică: în aproximativ 30 de ani, în diverse limbi ale lumii au apărut peste 80 de volume, ediiți și variante separate, alături de care se înscriu mai bine de 40 de culegeri antologice. 120 de titluri sînt înscrise în aceste volume de peste 2.500 de ori. Dintre 39 de volume apărute peste hotare în cei 75 de ani care s-au scurs de la moartea poetului, 22 au apărut numai în ultimii 20 de ani.

Remarcabil este faptul că numeroși cercetători de peste hotare au dat la iveală studii consacrate vieții și operei lui Mihail Eminescu. Se pot număra azi peste 50 de volume de literatură critică, între care 15 sînt ample studii monografice.

Din această scurtă prezentare a drumului creației eminesciene în lume — circumscrisă aprecierilor mai vechi, succinate dar revelatoare ale lui Antonio Cannini ori Angelo de Gubernatis (în al său „Dictionnaire international des écrivains du jour”), lui Brokhaus și Eron, autori ai marii enciclopedii apărute la Petersburg (ei îl considerau pe Eminescu unul din cei „mai mari poeți contemporani”, a cărui operă este „cel mai mare monument literar din tot ce a fost scris în limba românească”) ori lui Bernard Shaw ca și recenziile aceluia de cultură apărînd lui Quasimodo și Alberti — despitînd semnificația universală cu care este investită azi figura marele poet român, adinea prelure pe care o impune opera sa genială.

Un amplu poem simfonic în care încearcă a transpune muzicală a Luceafărului „Surprinzînd muzical profunzului conținut emotional al poemului, Bentoiu alege cîteva dintre principalele momente ale opusului poetic scotit drept cel mai reprezentativ poem eminescian.

„Apariția Luceafărului”, „Poezia nopții, înstelate și dragostea Cătălinei pentru Luceafăr”, „Drumul Luceafărului printre stele”, „Idila Cătălinei cu poezii” și „Întoarcerea Luceafărului către lumea lui” — iată titlurile celor șase secțiuni ale poemului simfonic care încearcă să redea prin mijloace muzicale marile idei ale poemului eminescian.

Lucrare de largi proporții, poemul lui Pascal Bentoiu este o profund omagiu adus geniului creator, una din piesele muzicale de interes din seria de lucrări muzicale pe care compozitorii noștri le-au făcut și le vor mai face în viitor inspirîndu-se din substanța densă a ideilor Luceafărului poeziei românești.

IOSIF SAVA

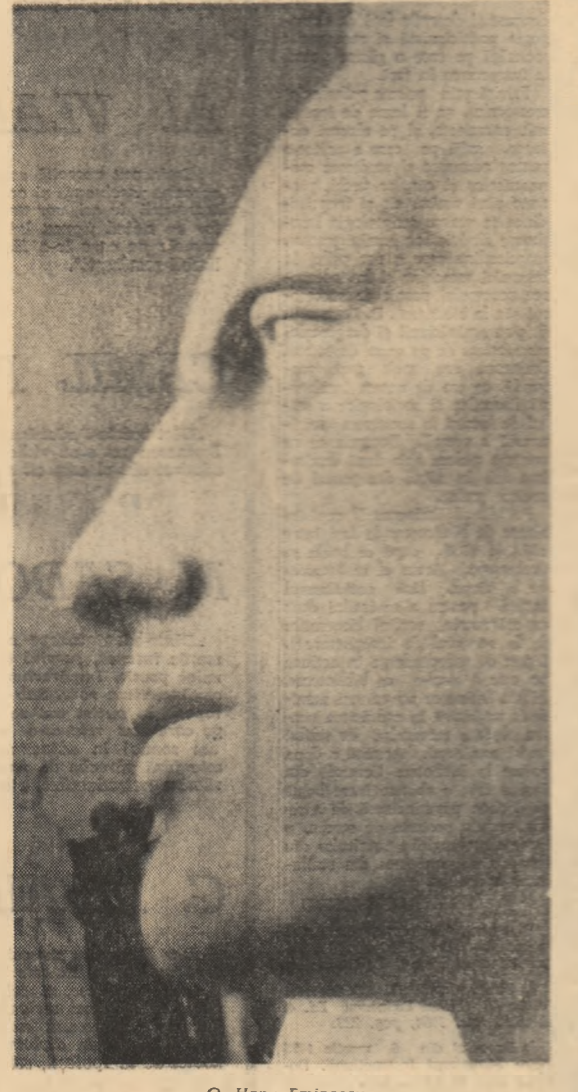
Trecu-au anii... (Motiv eminescian de Jules Perahim)

OMAGIU. LUCEA FARULUI

„Zilele Mihail Eminescu” prilejuiesc în întreaga țară impresionante manifestări ce exprimă prețuirea largă de care se bucură opera marelui poet român.

La București, Muzeul de Artă al R.P.R. va deschide o bogată expoziție care evocă aspectul din viața și opera poetului. Expoziția, organizată de Muzeul literaturii romine, cuprinde panouri grafice, opere de inspirație de figura niului poet, documente, manuscrise, toate urmărind să reconstituie atmosfera copilăriei și adolescenței lui Mihail Eminescu, anii de studii în străinătate, perioada activității de creație și a funcțiilor publice îndeplinite de poet. Un însemnat loc este acordat în expoziție edițiilor operelor eminesciene apărute în țara noastră și traducerilor tipărite peste hotare.

La Iași, în sala Victoriei din Piața Unirii, s-a deschis o bogată expoziție cu prilejul împlinirii

O. Han: Eminescu

(Urmare din pag. a III-a)

supra valurilor, / Trece peste nemărginirea timpului / În ramurile gîndului, / În slănteile lunel / Unde pășiri, ca el, / Se-ntrac în căntări /

Cine urmărește și confruntă cele două planuri, din reviste și din manuscrise, ale creației lirice eminesciene, este ispăsit, nu odată, de gîndul unei ediiți, așa-zicînd, învîsitate, întrefăcută, în care antume și postume să alterneze, cronologic, așa cum de fapt, s-au și petrecut lucrurile. Și adevărul este că o astfel de prezentare ar pune mai sugestiv și mai elocvent în lumină unitatea universului liric al poeziei eminesciene, în care toate speciile sînt deopotrivă reprezentate. fie că e vorba de poezii publicate în timpul vieții, fie că de postume.

O observație, totuși, de ordin general, se impune și ea a fost de curînd formulată într-un studiu masiv, recent apărut, al profesorului de la Sorbona, Alain Guillermeu, despre „genera interioară a poeziei lui Eminescu”. Adîncă analiză la care profesorul Guillermeu a supus antumele lui Eminescu, și promișă să supună și postumele, l-a dus la concluzia că în poeziile tipărite în timpul vieții, Eminescu și-a mascat oarecum biografia, în timp ce, în postume implicățiile autobiografice sînt și mai frecvente, mai accentuate, mai nude. A spune că antume ca: „Floarea albastură”, „Dorința”, „Povestea codrului”, majoritatea sonetelor („Cînd însuși glasul gîndurilor tale” și restul ciclului) și mai cu seamă poeziile de dragoste („Atît de frumoasă”, „Te duci”, „S-a dus amorul”, „Pe lângă plopii fără soț”) și toate acele imnuri și invective cite a închinat iubitei de la Iași, ca un adevărat amant ce era, „urînd și iubind”, în același timp, cum pretînda celebrul fistih „o di et amo” al lui Catul, a spune că toate aceste poeme nu sînt autobiografice, așadar prin excelență lirice, ar fi eronat, și profesorul Guillermeu nici n-a gîndit, nici n-a spus așa ceva. Însă nu e mai puțin adevărat că, raportate la „cele titluri și poeme în care sentimentul general al iubirii cristalizează în forme universale valabile, dovadă că fiecare îndrăgostit înră pe experiența și cîntecele poetului, și că tîmăncirile în limbi străine și le asimilează, printre primele postume ca: „M-și chinuî alina cu vorba de iubire”, „Femeea”, „măr de cereșii”, „Dormi”, „O stradă prea îngustă” și mai cu seamă ample lamentații veroniane de la 1876, „Pierdută pentru mine, zîmbind prin lume treci”, scrisă a doua zi după ce asistă la înmormîntarea mamei sale și pe care,

în zilele acestei comemorări, citim articole și studii (interesante au fost din acest punct de vedere rîndurile semnate de George Sbiru și M. Aloman în „Tribuna” și „Revista”), „Luceafărul” au conținut legăturile dintre opera eminesciană și muzică, cu încercări să aducă totuși în discuție, măcar în parte, unele aspecte deosebite, modul în care Eminescu înțelegea arta sunetelor („dădă dăci amor”) nu numai marile poezii simfonice, ci și poeziile muzicale, deși rolul clăditului muzical al versurilor sale este, deosebit de clar, în poezia „Pe lângă plajă fără săt”, unde muzica este în același timp și

Arhitecturi sonore

Un alt reprezentant al creației muzicale contemporane, maestrul emerit al artei A. Mendelssohn, a dat la țocul (în 1955) un amplu balet ce poartă de la „Căliș”, libretul și muzica urmîndu-se în desaproape desfășurarea acțiunii poemului eminescian. Pe baza unor intonații cu puternice rezonanțe folclorice, compozitorul a cămășit o muzică profund sugestivă. Urmărind ideile „filelor de poezie”, compozitorul a reușit să găsească mijloacele muzicale pentru a contura o remarcabilă atmosferă de basm.

Tot în anii din urmă, un tânăr compozitor Pascal Bentoiu, a înscris în istoria muzicii românești

„Afară-l toamnă”, „Și dacă...”, „La steaua” și altele de altă peste 100 de liederuri pe versuri din cei mai diferiți poeți, cele ș cîntece demostrează adîncă înțelegere a poeziei eminesciene.

Un alt reprezentant al creației muzicale contemporane, maestrul emerit al artei A. Mendelssohn, a dat la țocul (în 1955) un amplu balet ce poartă de la „Căliș”, libretul și muzica urmîndu-se în desaproape desfășurarea acțiunii poemului eminescian. Pe baza unor intonații cu puternice rezonanțe folclorice, compozitorul a cămășit o muzică profund sugestivă. Urmărind ideile „filelor de poezie”, compozitorul a reușit să găsească mijloacele muzicale pentru a contura o remarcabilă atmosferă de basm.

Tot în anii din urmă, un tânăr compozitor Pascal Bentoiu, a înscris în istoria muzicii românești

MEMENTO

rij a 75 de ani de la moartea lui Mihail Eminescu. Expoziția cuprinde numeroase manuscrise și lucrări din operele poetului, precum și fotografii și picturi înfățișînd aspecte din viața și activitatea sa, documente din perioada copilăriei (printre care actul de naștere) și studenției poetului, din perioada cînd a fost bibliotecar și revizor școlar. În sală au fost expuse, de asemenea, numere din „Convorbiri literare”, „Curierul de Iași”, „Almanahul României june” în care sînt publicate opere ale lui Mihail Eminescu, ediția Princeps, cărți rare pe care le-a procurat poetul cit a fost bibliotecar.

Biblioteca orășenească din Sibiu a deschis o expoziție documentară cu manuscrise (fotocopii), fotografii, afișul unuia din spectacolele trupet Pascaly (al cărui suflor a fost Eminescu) în acest oraș, hărți reconstituite călătoriile poetului în Transilvania.

Implinirea a 75 de ani de la moartea poetului prilejuiește zilele acestea, pînă la 15 iunie, celestniții de dezvelire a unor plăci comemorative în București (str. Piața Amzei nr. 6, unde a fost casa în care Slavici l-a găzduit pe Eminescu în 1883), Blaj (pe zidul seminarului) vechi centru cultural vizitat de Eminescu, la Oravița (pe zidul teatralului) și Sibiu (pe zidul fostului hotel „La împăratul românilor”) orășe prin care a trecut poetul cu trupa Pascaly.

Postumele...

Și am dorit, ah, citi / Să lim odată singuri / Și iată-ne-insirși! / ... Mi-erai atît de dragă — / Mi-erai atît de dor — / Încît credeam adesea / Ca trebuie să mor! / O, insirșiți, copilă, / Și ai venit — chiar tu, / Am așteplat noroc — Norocu-acesta nu”. De la această mică schiță dramatică, și pînă la marea scenă, patetică, din lămentările veroniane „Pierdută pentru mine”, zîmbind prin lume treci”, distanța e numai în aparență mare. Cele 21 de strofe, masive, ale poemului, pulsînd de adorație și abjurare, reiau, de fapt, la distanță de 6 ani, tema poeziei „Venere și madonă” cu care debutase, în 1870, la „Convorbiri”, numai că o face în accente mai subiective, de lăd academice, omenești, de o brutală sinceritate, cu violențe și abdicări, proprii curilor îndrăgostii și marilor lirici. Venind de la cel ce, peste patru ani, la 1 ianuarie 1880, luter un singuretat colloquiu de miez de noapte, al umbrelor, va scrie turburătoare elegie „O, mamă, dulce mamă”, strofe ca urmatorele prelungurapă și turbur și mai mult: „Pe moaică-mea, sărmana, atîta n-am iubi-t / Și totuși cînd pe dinna cu iără-d-a co-perit-o / Părea că lumea-i negră, că inima mi-l crapă / Și as fi vrut cu dinna ca să mă pue-n groapă... / Cînd clopotul sunat-au plîngea a-lui aramă / Și rădăci la minte strigam: Unde ești mamă? / Priveam în lundui gropi și lacrimi curgeau riu / Din ochii mei nevrednici pe negrul ei sicriu / Nu știam ce-l de mine și cum pot să rîm în / În lume-ai de singur și-ai-ia de străin / Și inima-mi se strînge și viața-mi sta în gî / Dar ca de-a la iubire, te-l nu am plîna atît”.

Însă, postumele, spunea, îmbrățișează toate speciile poeziei antume, și chiar unele, pe deasupra. Dar cum nu ne rămîne decît să le enumerăm, vom zice: Satira socială, din „Împărat și proletar”, mult temperată și redusă la unul din aspectele luptei de clasă, e realizată într-o poezie ca „Viața”; satira politică, într-o poezie

ca „O, adevăr sublim”, scrisă poate la Berlin, cu vehemențe biografice ușor de depistat: „O, regi, ce puși pe tronuri de Dumnezeu sîn-lei / Să plății baletine și jitori s-aveți / O, diplomați cu graiul politico și sec / Lumea cea pingelii o duceți de urechi” / Este antumă cîntec natura, codrul, izvoarele, poezie postumă cîntă raiul copilăriei de la Ipotesti, în poeme, nu numai înim autobiografice dar și de mare complexitate artistică precum: „Cînd crivățul cu larna din Nord vine în spate”, „Copii eram noi amîndoi”, „Fiind băiet, păduri cutieram”, „Codru și salon”; poezia bachică toamnă într-o poezie ca: „Umbra lui Istrate Dabija Voevod” licori de o răbă savoare și de un distilat umor istoric; traducerea din Horajiu nu sînt numai perfecte, ca sens, dar de o asimilare atît de profundă a spiritului clasic, că se va infiltra, cum așa de categoric afirmase Măiorescu, în toate fibrele „Ode în metru antic”; inspirată folclorică va bate din plin în marile poeme epice, în care versuri dar și ingeniozitate, alifia basme, dar și în madrigaluri și cîntece de lume, improvizate, instantaneu, uneori în timpul orelor de lucru ale surghiunului bucureștean ș. a. m. d. Și pentru a termina dar și pentru a da o dovadă de adîncime la care putea să coboare o inspiratie folclorică, chiar improvizată, se cade să încheiem cu un mic cîntec, al cărui început proclamă un adevăr cu următorul: „În zadar în colbul școlii / Prin autori mincaci de molii / Cauți urma trumusești / Și îndemnurile vieții”, — dar al cărui final, epigraf și blazon totodată, încheie ca o sămîntă miraculoasă, însăși taina ce explică penitența poeziei eminesciene:

Nu e carte să înveți / Ca viața s-ai-bă preț / Ci trăiește, chinuiește, / Se de toate pătimește / Și-a s-auzi cum iarba crește.

DUMITRU COPILIN
CONSTANTIN CRIȘAN

